

1782 5
1

DE
MORBO
DYSENTERICO

CONSENSV
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
IN REGIA FRIDERICIANA
PRAESIDE

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

FACVLTATIS MEDICAE SENIORE ET H. T. DECANO

PRO

GRADV DOCTORIS MEDICINAE

SOLEMNITER CONSEQVENDO

DIE VIII. M. OCTOBR. MDCCLXXXII

PVBlice DISSERT

AVCTOR

FERDINANDVS FRIDERICVS WALTHER

GLOGAVIA - SILESIVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS FRID. WILH. MICHAELIS.

1782

DE
MORBO
DYSENTERICO

GOTTLIB ERNST GORN
GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

IN REGIA IMPERIALI

TRASPICINA

D. PUBLICO ADOLPHO BOHMERO

FACULTATIS MEDICAE SENIORIS ET H. C. DECANO

PRO

GRADU DOCTORIS MEDICINAE

SOLEMNITER CONSEQUENDO

DIE VIII OCTOB. MDCCCLXXII

FRANCISCAE

AVCTOR

FERDINANDVS FRIDRICHVS WALTHER

GRADUATI

IN REGIA UNIVERSITATE

FRANCISCAE AVGVSTANA

VIRO
EXCELLENTISSIMO EXPERIENTISSIMO
DOCTISSIMO
GOTTLIEB ERNST GORN

DOCTORI MEDICINAE

NEC NON

PHYSICO CIRCULI IAVORIENSIS REGIO CONSTITVTO

COGNATO MEO IN AETERNVM VENERANDO

HASCE

STVDIORVM PRIMITIAS

HVMILLIMA MENTE

D. D. D.

FERDINANDVS FRIDERICVS WALTHER.

VIRI

EXCELLENTISSIMO EXPERIMENTISSIMO

DOCTISSIMO

GOTTLIEB ERNST GORN

DOCTORI MEDICINAE

PHYSICO

PHYSICO CIRCULI IN AUSTRIENSIS REGIO CONSTITUTO

COGNATO MEO IN AESTIVUM VERENDANO

PHYSICO

STYRIORVM PRIMITIAS

HAMILIAM MENTE

PHYSICO

FERRIVANDVS FRIDERICVS WALTHER

SECTIO THEORETICA.

§. I.

Omnes quidem morbos, in quibus sanguis sive sincerus sive deiectionibus alvinis interpositus, concitatiore motu ex alio profundo consuevit, *dysergias* nomine veteres insigniverunt; recentiores autem medici de *dysenteria*, quam latini *tormina* et *difficultatem intestinorum* vocant, longe aliter, quam prisca, sentiunt. Nec praeter rem: cruentae enim deiectiones absque ullo tenesmo vel torminibus subinde observantur *a*), neque sanguinis per alvum evacuatio proprie dysenteriam definit, cum et mucosa aliave materies nullo cruore tincta, per alvum insignibus cum tormentis et tenesmo quandoque excernatur. Hinc fit, ut

A 3

a) V. SWIETEN *Commentar. in aphorism. BOERH. Tom. II. pag. 374.*

recentiores diarrhoeam valde torminosam, tenesmo et ut plurimum febre aut commotionibus saltem febrilibus stipatam, sub dysenteriae voce comprehendant.

§ II.

Distinguant plerique medicorum dysenteriam sensu latiori acceptam in *sporadicam* et *epidemicam*. Illa saepius ab ingestis malae nutritionis, acribus, aliisve causis in hoc illove subiecto concitatur, ideoque *sporadica* sive *diarrhoea dysenteriodes* aliquando aaudit; haec vero peculiarem constituit morbum, et longe lateque, contagio serpens, grassatur. Memorabilis porro est distinctio in *benignam*, quae diutius perdurat, minusque vehementibus ac periculosis symptomatibus stipatur; et in *malignam*, in qua periculosa dysenteriae propria symptomata excedente in gradu obtinent, aliaque infueta et exitiosa his iunguntur. Dividitur denique vulgo in *rubram*, *albam*, *griseum* etc. prout vel sanguis vel alia materies excernitur. At si, quod res est, dicendum sit, hanc ab indole excretorum defumtam differentiam utique reiiciendam esse arbitror, cum in uno eodemque aegrotante diversi generis materiae excerni advertantur.

§ III.

Sed haec generatim dixisse sufficiant; iam vero *dysenteriam* potissimum *contagiosam populariter grassantem*, quam et *veram* ac proprie *dysenteriam* alii appellant, perferutari aggredior. Atque haec varios malignitatis gradus exhibet, aegrique vel malignius vel paulo mitius ea adfliguntur.

§ IV.

§. IV.

At morbus noster more epidemico omnis aetatis sexusque homines infestat, nec latentibus adeo infantibus parit. Imprimis autem ei sunt expositi plethorici, sanguinei, et debiles. Neque minus eos acriter adoritur, qui ventriculi et intestinorum debilitate laborant; qui biliosam in primis viis recondunt colluviem; qui prava diaeta, fructibus immaturis, et liquoribus fermentescensibus usi fuerunt, quique frigido humidoque aeri nocturno, solis aestum antea perpeffi, expositi sunt, unde et semper in castris grassatur. Iuvenili quoque aetati dysentericum malum maxime infensum esse, experientia docet. Dixit HIPPOCRATES *in aphorism.* Sect. III, II. eos maiori cum periculo dysenteriam corripere, quorum corpora humida essent, ac eo facilius, quo maiori sanguinis copia abundarent, ac quo intensior humorum multitudo in iis praepararetur, quod et nostri, quo vivimus, aevi celeberrimi medici testantur. Liquet inde ratio, cur sexui sequiori tam familiaris sit morbus? Constat enim laxiorem mollioremque esse in feminis corporis habitum. Talis vero corporis conditio plenitudini sanguinisque copiosi proventui perquam favet.

§. V.

Per populum frequenter grassari solet dysenterica lues, certo tempore adstricta. Plerumque enim circa aestatis finem et autumnii initium, mense potissimum Augusto et Septembri defaevit, interdum vero Iulio mense iam exfurgit, ideoque aestivis potius morbis quam autumnalibus adnumeratur. Extra hoc tempus haud facile occurrit,

currit, et si alio anni tempore dyfenteriae comparent, tum mitiores, tum omnis contagii expertes a nostro morbo plane diverfae esse solent *b*). Tempestatem porro si spectes, aliam prae altera dyfenteriae producendae idoneam esse invenies. Observatur plerumque dyfentericus morbus, aestate fervidissima obtinente, grassari, quando imprimis aestuosissimum diem subsequuntur humidae frigidaeque noctes. Neque praesens solum tempestat, sed etiam praegressa ad hunc morbum ducit. Et hyemem siccam, quam subsequitur ver alidum ac pluviosum, aestatis dyfenterias praecedere, docet HIPPOCRATES *c*).

§. VI.

Progredior ad descriptionem atrocissimi huius mali, quod quidem diversissima pro varia corporum conditione facie incedit, ut plurimum autem sic innotescit. Conqueruntur saepissime aegrotantes per aliquot dies, antequam morbus erumpit, de appetentia ciborum deiecta, corporis lassitudine atque tumore circa praecordia molesto. Incipit ipse morbus cum horripilatione, quam calor magnus cum pulsu citato et intensa siti excipit. Primis diebus alvi laxitas parum a simplici diarrhoea recedit, et humores modo pituitosi, modo biliosi vel puri, vel inter se mixti exeernuntur. Deinde vero deiectiones sunt crebrae, licet materia mole exigua cum molesta affidendi cupiditate,

b) FRINGLE Beobachtungen über die Krankheiten einer Armee pag. 239.

c) H. de natura humana § 13 in Opp. Tom. I. pag. 211.

ditate, quam tenesnum vocant, exturbetur. Spumescentes feces striis sanguineis mixtae et velut ulcerosae profluunt. Per totum morbi decursum atrocissima imi ventris tormina aegrum discruciant. Ciborum fastidium, vomituritiones, vomitusque ipsi in plerisque sub initium morbi adsunt. Borborygmi, praecordiorum anxietates, cardialgia, virium prostratio, et ob deiectionum frequentiam vigiliae accedunt. Atque haec plerumque in iis, qui mitius affliguntur, observari solent.

§. VII.

Graviora autem sunt modo recensita symptomata, nouisque exitiosis augentur in illis, quos malignius malum tentat. Etenim insignis virium prostratio praesto est, et statim ab initio lipothymiae sunt frequentes. Excrementa spumescencia carunculis, vel pelliculis, aut filamentis, quae abrasas tunicae villosae intestinorum particulas referunt, revera autem gelatinosas sanguinis in corpora diuersa solida coactas partes sistant, mixta extorquentur: praeterea quoque excrementa teterrimum cadauerosum ac vix tolerabilem spargunt foetorem. Febris in aliis notabilis est ex putridarum genere; in aliis vel nulla esse videtur. Pulsus vacillans, inaequalis, et intermittens deprehenditur. Accedunt tendinum subsultus, inquietudo, stranguria, singultus, ani prociencia et vomitus, quibus materia foetida, ex intestinis excretae similis, expellitur. Varia quoque exanthemata, aphthae, purpura, petechiae erumpunt. Deiectiones postremo ichorosae fiunt inuoluntariae, et aegri, viribus plane exhaustis, moriuntur.

B

§. VIII.

§. VIII.

Inclarescit ex dictis symptomatibus, a primo initio ventriculorum tenuiaque intestina praecipuam huius morbi praebere sedem; id quod nausea, vomitus, et spasmus cardiae probant. Postea vero omnis materiae morbosae vis in intestina crassa maximeque rectum decumbit; prout dolor, tenesmus, salutaris clysmatum effectus, et sectiones hoc morbo enecatorum docent. Quae vero ex intestinis magis minusve afficiuntur, diiudicare licet ex doloribus, qui si proxime supra vel circa umbilicum sentiuntur, et excrementa non statim descendunt, quando aeger tormina expertus est, tenuia praepremis intestina male affici, recte colliges. Quod si vero dolores coli zonam obsident, excrementa vero breui post sequuntur ac tenesmi valdopere discruciant, crassa rectumque laborare, concludere licet.

§. IX.

Proximum est, ut in causas, quibus dysenteria debetur, inquireamus. Omnes equidem medici unanimiter in id consentiunt; originem huius morbi a materia quadam acerrima, caustica, quae intestina vellicatione irritat, rodit, et ad vehementissimas contractiones stimulat, repetendam esse. Verum enim vero de singulari eius indole, prout in rebus obscuris fieri solet, inter se diffident, et in diuersas abeunt opiniones, quas quidem rimari animus non fert. Patridum autem esse acre, multa sunt, quae mihi persuadent. Apparet enim morbus feruida humidaque tempestate, patridini inducendae maxime accommodata; scorbuticos et pauperes, qui

qui ob malum victum fordidamque vivendi rationem putridis morbis adeo sunt obnoxii, maxime infestat; febres denique putridae, quae tunc temporis grassantur, et a dysenteriis subinde producuntur, factor excrementorum manifesto putridus, atque insignis medicaminum putredini resistantium utilitas, evidenter putredinem demonstrant. Cum vero bilis prae reliquis corporis humani humoribus in putredinem vergat, et acrior reddita nauseam, cardialgiam, ventris fluxus, aliaque symptomata dysentericis familiaria, quin imo pessimos effectus, velut inflammationem, exulcerationes et gangraenam inducat, a vero hinc non multum aberrare mihi videntur, qui *praecipuam* nostri mali *causam* in *bile* ponendam esse, statuunt. Neque solum id acris et putrida bilis, quae in hoc morbo expellitur, sed etiam cadauerum dysentericorum ex-tispicia docent, ubi bilis semper vitata modo in quantitate, modo in qualitate deprehensa est.

§. X.

Ex causis vero procatactis tempestatis ratio, aerisque vitia in censum veniunt. Multis equidem observationibus constat, calidissimam aetatem, subitasque aestuantis corporis refrigerationes plurimum ad morbum nostrum inducendam valere. Et ratio sponte liquet; intensus enim et diurnus aeris calor solidorum robur infringit, sanguinem resolvit, eumque acrem et ad putredinem pronum reddit. Sed fieri non potest, quin bilis eandem, qualis sanguini, unde secernitur, inest, naturam induat, et acrior inde reddatur. Quod si vero frigore nocturno vel quocunque refrigerio

admissio cutis constringitur, impuriore hinc alcalinaeque fordes in sanguine caloris ope generatae, exhalatione earum praepedita, ad interiora intestinorumque tubum ruunt, et bilem iam vitiatam sua acrimonia exasperant, magisque corrumpunt. Praeterea quoque aestus primis viis quam maxime infensus est, dum solidas partes relaxat, et liquidorum putredinem gignit, ut GAVELIUS d) egregie docet, ea, inquit, quae primis viis continentur, scilicet ad fermentandum aut putrescendum prona fuerint, aethioso aere tanto citius in hos motus concitantur, ac ructus, inflationes, dolores, spasmos ventriculi et intestinorum, anxietates, vomitum, choleras, diarrhoeas, dysenterias etc. produciunt.

§. XI.

Adiuuant et augent humorum corruptionem humida aeris constitutio eiusque impuritas. Satis enim notum est, calidum aerem et simul humidum solida relaxare, vaforum vim infringere, citiusque putredinem accelerare. Praecipue vero attentionem meretur aeris impuritas, quae effluvis ex corporibus putrescentibus, uti sunt aquae stagnantes, corruptae, inhumata animalium corpora etc. debetur. Putridae enim, quae continuo aërem ingrediuntur, particulae valetudinem maximopere laedere debent, siquidem aër undique corpus ambit et per cutis, oris, nariumque spiracula ipsum ingreditur, et humores contaminat.

§. XII.

d) *Instit. Patbol. med.* §. 424. pag. 204.

§. XII.

Per contagium quoque morbus, ubi primum emerfit, latissime diffeminatur. Vario autem modo per lac nutricum, sudorem, et latrinas in fanos et dispositos malum propagatur. Imprimis vero exhalationes excrementorum sunt exitiosae, et v. SWIETEN e) commemorat, medicum faeces dysenterici moribundi lustrantem, tetro halitu affectum, ilico in eundem morbum delapsam fuisse; et in castris dysenteria ex stramentis faecibus conspurcatis latius diffunditur. Verum et vestibus inhaeret contagium; sic multos res infectas tractantes in hunc morbum incidisse, obseruatis constat. Terror vero maximeque timor multum conferunt ad contagium cito citius recipiendum.

§. XIII.

Commemorandi quoque veniunt fructus horaei, in quos veteres omnem fere culpam coniecerunt; plurimi autem recentiorum eorum usum ceu optimum praesidium, unde et dysenteria praecaveatur et sanatur, laudant. At vero utraque sententia suis limitibus circumscribenda est. Equidem fructus, ut veram huius morbi causam veteres perperam accusarunt. Notum enim est, dysenterias quandoque praecocius, dum fructus in flore adhuc erant, exortas fuisse, neque ab his sibi cauentes a morbo immunes mansisse, ac saepius usu eorum dysenterias fuisse sanatas. Sed fatendum quoque, eos non omni vacare culpa. Fermentifica enim sua indole intestina irritant, indeque colicos dolores ac torminosas diarrhoeas

e) l. c. pag. 396.

concitari certum est. Quodsi vero aestas calidissima humorum corruptionem induxit, copiosius acres humores ob irritationem a fructibus excitatam ad intestina ruunt, ibidemque tragoediam ludunt. Patet itaque hinc, fructus horaeos maximeque immaturos occasionem dyfenteris concitandis omnino praebere.

§. XIV.

Ex his utcumque expositis haud difficulter symptomatum ratio eruitur. Acerrima videlicet materia tunicas intestinorum rudentis rodit ac vellicat, indeque ventriculus ob insignem canalibus alimentaris irritabilitatem in consensum trahitur, hinc nausea ac vomitiones, quae eo magis intenduntur, quo plus saburrae ventriculo inhaeret. Congeruntur autem humores in irritatis partibus, hinc biliosi, pancreatici, alique humores ex innumeris illis vasculis, quibus intestina donantur, cumulate ad intestinorum canalem ruunt, unde deiectiones numerosissimae oriuntur, sed crebrae potius quam copiosae sunt deiectiones, ob motum enim peristalticum nimis acceleratum illa, quae intestinorum cauo continentur, citius ad anum veniunt, et spasmas quoque excitatus excretionem largiorem impedit. Neque minus insignia tormenta violentis istis contractionibus et acerrimae materiae tunicas rodenti debentur, et materia, si imprimis in rectum intestinum decumbit, tenesinum parit. In progressu morbi intestina ob densatum mucum sensibilibiora evadunt, faciliusque acrimoniae stimulum percipiunt. Glandulae intestinorum, ab acri bile irritatae, copiosum fundunt mucum, qui saepius pro purulenta materia habetur. Fibrosae quoque partes, quae

quae excernuntur, sunt rarissime interioris intestinorum tunicae frustula, sed potius ex sanguine grumoso vel glutinosa materia conflantur (§. VII.). Dum acris materia irritatione sua humores allicit, dilatantur inde ostiola vaforum et sanguis profluit: denique ea inflammationem et gangraenam inducit. Cadaverosae autem et nigrae deiectiones, sudor frigidus, singultus, deliria, gangraenae intestinorum signa sunt.

§. XV.

Restat, ut de signis tam diagnosticeis quam prognosticeis dicam. Non est vero, utiis multum immorer, quibus noster morbus ab aliis alui fluxibus utut torminosis distinguitur. Differt enim torminum ferocitate, et contagiosa indole; statuto praeterea tempore inuadit, cum alii alui fluxus omni tempore excitentur. Quod vero ad prognosin spectat, valde periculosus est morbus tabidis, feorbuticis, grauidis, pueris, senibus, et omnibus iis, qui visceribus laborant. Vomitus frequentes et singultus, conuulsiones, faeces cum graeolentia, pelliculae ab intestinis abrasae, ani strictura, ut nullus pateat clysmatibus aditus, summam minitantur perniciem. Sudores aequaliter per totum corpus diffusi, et urina sedimentum largum deponens, profunt. Nulla autem vitae spes est, quando cum pulsa celeri ac debili, et ardore interiorum extremitates frigent, faeces inuoluntarie elabuntur, et egregie foetent; quando fador frigidus est, mens alienatur, sitis perit, fauces inflammato-
riae vel paralyticae fiunt, et dolores subito cessant.

SECTIO

~~—————~~
 SECTIO PRACTICA.

§. XVI.

Sequitur nunc, vt, absoluta theoretica crudelis dyfenterici mali consideratione, ad eius curationem me accingam. Sicuti vero omnibus in morbis, ita quoque in nostro dyfenterico fluxu diaetae regimen quam maxime obseruandum est; quod si negligitur vel optimis praesidiis parum efficimus. Vbi itaque hoc morbi genus se prodit, a carnibus, iusculis carnosis, ouisque abstinendum, vtpote quibus procliuitas ad putredinem augetur. Vitentur cibi duriores ac difficilioris digestionis; vinum, et aromatica certo modo nocere possunt; omnia autem exaestuante sunt nocentissima: interea, quoad vinosa, cum B. IVNCKERO *f*) frequentius obseruauit Ill. PRAESES, dyfenteriam hoc peculiare habere, vt modicus vsus vini generosi rhenani non solum non noceat, sed plerumque etiam, licet febris conspiret, bonum effectum praestet. Neque cereuisia conuenit, sed potus ordinarius sit decoctum auenae, hordei etc. Et aqua simplex optimam praestat effectum tepide largiusque epota. Victus sit facillimus et ad acescentiam pronus, veluti sunt iuscula ex hordeo, auena, oryza. Imprimis vero de aeris puritate et renouatione nos sollicitos esse oportet. Id quod aceto super pauimentum insperso aut in vapores resoluto, fenestrisque caute apertis impetramus. Neque minus vasa, quae excrementa foetida recipiunt, quanto cyus remouenda et aceto eluenda sunt. Lin-

teami-

f) Confer. Conspect. Therap. Tab. LXXVII. pag. 640.

teamina fragulaque conspurcata saepius mutantur. Denique corpus moderate tegendum est, ut minus incalescat, ex altera vero parte omnis refrigeratio sollicitè caueatur.

§. XVII.

Rationalem vero dysenteriae curam aggressurum sequentes indicationes respicere oportet:

- I) Materia acris, rodens, corrupta, crassior, foeculenta quantocius expellenda et demulcenda est, habito insimul respectu ad subtilissimam specificam fermentatiuam substantiam.
- II) Motus intestinorum effreni a materia morbifica concitati compescendi sunt.
- III) Tonus demum ventriculi et intestinorum restituendus est.

§. XVIII.

Cum vero dysenterici plerumque ex inflammatione intestinorum intereant, in plethoricis, iisque, quibus sat integrum virium robur est, a venaesectione, ad inflammationem praecauendam, cura incipienda est. Contra vero, ubi vires deficiunt, omnino eam reiiciendam esse iudico, ut ne pluribus euacuationibus natura demum succumbat. Plerumque in nostro morbo minus necessaria est.

§. XIX.

Quod ad primam indicationem attinet, probe inquirendum est, num acris putrida materia per superiora inferioraue euacuanda

C

fit.

fit. Quodsi lingua fordida, nausea, vomendi conatus vomitum indicant, protinus emetica medicina propinanda est, ne mora noxiam ventriculo inhaerens ad intestinorum canalem trahatur. Commendant hunc in finem Ipecacuanham ad viginti vel triginta grana; certius enim inde optatum effectum sperare licet, ac si minori dosi, ut alii volunt, porrigitur. Haec radix satis seure in omnibus aegris, vbi vomitorio vti licet, adhiberi potest, et obseruatio docet, tempestiuo eius vsu morbum vel vna vice sublatum, aut valde imminutum fuisse, vt facilius vinceretur. Et pluribus in epidemiis illa effectum praestitit adeo insignem, vt antidyfentericae radiceis nomen sibi acquisiuerit. Nec praeter rem: materiam enim nocuam expellit, et adstringendo relaxatis intestinis robur conciliat, eorumque tonum restituit. In vniuersum equidem praefero eam antimomialibus emeticis, vtpote quae magis irritant et ventriculum laedunt. Interdum tamen et ab his auxilium petendum est, quando tenax pituita ventriculum obsidet, tamque tartari emetici solutio longe praestat; id quod iudicio medico relinquendum.

§. XX.

Praemisso emetico, aut si hoc non indicatur, statim ab initio acrimoniam putridam biliosam per aluum educere conuenit. At leuiores et acidula purgantia, veluti sunt Cremor Tartari, et Tamarindi, in usum trahantur. Decocto hordei optime Cremor Tartari admiscetur, et Tamarindi per se, ea dosi, ut alvus satis copiose ducatur, exhiberi possunt. Resistunt haec putredini, et materiam nocuam blande euacuant. Eximius quoque est Rhabarbari
vsus

ufus, et insequentibus diebus illud vel in puluere, vel intinctura datum ab omnibus fere medicis summis extollitur laudibus, et certe acrimoniam praesertim biliosam, infringit, involuit, abstergit atque intestinis robur reddit.

§. XXI.

Ad demulcendam faburrae intestinis inhaerentis acrimoniam praesidio sunt mucilaginosae, vel decocta hordei, auenae, emulsiones ex amygdalis dulcibus, infusum theaeforme feminis lini, mucilago radices Salab, maximeque Gummi Arabicum, quod decocto hordei, vel florum Chamomillae infuso satis commode admisceri potest. Atque haec vario modo profunt, dum acres partes involuunt, intestina mucosa orbata defendunt, et vias reddunt lubricas. Inferuiunt quoque huic scopo, simulque tenesimum adeo molestum leniunt clysmata, quae ex decocto hordei, vel infuso florum Chamomillae et Gummi arabico parari possunt. Salutariter quandoque his iunguntur oleosa ac opiata. Olea enim hoc modo adhibita nullam inferunt noxam, cum intus data, semper sint suspecta. Praeterea clysteres ex Cortice Simarubae suam merentur laudem.

§. XXII.

Eductis iam maximam in partem fordibus, motus effreni sunt compefcenti. Igitur ad opiata confugiendum est, quorum spectant Diacordium Fracastorii, Laudanum liquidum Sydenhami etc. At vero circumspice iis utendum, ne materies caustica retineatur, summeque periculosa inde eueniant mala. In uniuersum me-

lius est ab iis abstinere. Longe tutiorem effectum praestant demulcentia, in quibus saepius contentos nos esse oportet. Et externa remedia, si tormina sunt vehementiora, haud negligantur, hinc eis succurrendum est fomentis et cataplasmatibus ex aenâ excorticata, herbis aliisque emollientibus paratis. Nec non vesicantia abdomini imposita eximum hic praestant usum.

§. XXIII.

Superato morbo, ad tertiam indicationem explendam varia roborantia in usum vocari possunt. Imprimis huc pertinent Cortex Peruvianus, Cascarilla, exotica ista radix, quae *colomba* dicitur, Elixirium viscerale ex stomachicis extractis paratum, et Sinaruba, quae in decocto exhibita valde proficua est, si modo primae viae fatis sint euacuatae. *Clariff.* PRINGLE fortiora quidem adhuc adstringentia, et praeprimis Extractum Ligni Campechini commendat; ubi deiectiones valde frequentes permanerent. Semper autem hoc in casu fortiora adstringentia, remediis leniter roborantibus, subadstringentibus postponenda, et tunc demum eligenda sunt, si antea relata medicamina nil praestent, et persuasum omnino nobis sit, non restare in primis viis impuritates. Tutius igitur erit, hoc in casu, monente *III. PRAESIDE*, Electuarium ex Theriacae Andromachi, roob Juniperi aequali parte una, dimidia Cascarillae, tertia extracti Gentianae rubrae vinosi, et quarta extracti Tormentillae aquosi parte, cum f. q. Syrupi Cydoniorum confectum, intrepide bis ter in die a drachma dimidia ad unam exhibere.

§. XXIV.

§. XXIV.

Supereſt, ut febris, quam dyſenteria ſociam habet, mentionem faciam, ſub ejus directione habeatur reſpectus materiae ſubtiliſſimae, fermenteſcentis, per ſelectiſſima diapnoica eliminandae. (§. XVII. n. I.) In grauiori enim gradu febris tum putrida tum maligna accedit. Quod putridam febrem attinet, ea, quae iam commendata ſunt, medicamenta conueniunt; praeter corallia autem, cum antimoniatis fixis et refracta Nitri doſi maritata, ſucci praefertim vegetabilium acidi, Spiritus Vitrioli et decoctum Corticis Peruviani proficiunt; quae quoque generalis medendi ratio valet, ſi cum dyſenteria febris maligna complicatur.

AMANTISSIMO SVAVISSIMOQVE
 WALTHERO
 DOCTISSIMO DISSERTATIONIS AVCTORI

S. P. D.

CAROLVS FERDINANDVS BRVCKNERVS

GYPHIBERGA - SILESIVS

S. L. C.

Quamquam hoc amicitiae nostrae testimonio, nec amor meus indigere, nec TVVS erga me animus illud desiderare videatur; tamen non vna est causa, quae me nunc vocet ad officium fausta publice tibi precandi in hoc die tam honorifico, quam laetissimo, quod, cursu studiorum TVORVM feliciter exacto, summis artis medicae honoribus sis ornatus. Gratulor tibi ex animo studia perfecta, ideoque eo magis, quo latius ea patent. Quod reliquum est, TV nunc abis in patriam ita vt a veteri amico discedas, novos inuenturus. Nolo me illis praeponas; neque vero me prae his obliuiscaris, aut contemnas; imo novos amicos ita colas, vt memoriam veteris non magis abicias, quam a me veteris amici memoriam novorum amori condonari mea fides vnquam patietur. Vale. Dabam Halae a. d. VIII Octobris MDCCLXXXII.

VIRO

VIRO PRAECLARISSIMO

DOCTORANDO WALTHERO

S. D. P.

IOANNES GOTTLÖB KRAVSE

HEIDAVIENSIS - SILESIUS

THEOL. STUDIOS.

Iam dudum est, ex quo sincerum animi cultum, quo in Te ferri, totumque rapi me sentio, publico quodam argumento testatum facere, constitutum habui. Noli igitur mirari, si ad diem hodiernum, Tibi et mihi festivum, quo summos in Medicina honores accipies, confugi. Accipe igitur, Vir Praeclarissime, haec pauca, animumque Tibi deditissimum multo magis quam exiguum linearum numerum respice. Quod si feceris eximie laetabor, et voti me summam assecutum putabo. Quod reliquum est nihil magis in votis habeo, quam ut Deus Opt. Max. Teque Tuosque inprimisque Cognatum Tuum Optimum incolamem diu et saluum conferuet,

tua

tueatur, praestetque Tibi in patria felicitates, Tuo amore et doctrina artis corpus humanum conseruandi dignas, hoc est: maximas et quam plurimas. Vale igitur! sed ita, vt et in posterum commendatissimum Tuae beneuolentiae me habeas. Dab. in Acad. Fridericiana d. viii. Id. Octobr. MDCCLXXXII.

Halle, Diss. 1782/85

ULB Halle

002 169 606

3

sb

1782 5
DE
MORBO
DYSENTERICO

CONSENSV
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
IN REGIA FRIDERICIANA
PRAESIDE
D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

FACVLTATIS MEDICAE SENIORE ET H. T. DECANO
PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE
SOLEMNITER CONSEQVENDO
DIE VIII. M. OCTOBR. MDCCLXXXII
PVBLICE DISSERET
AVCTOR
FERDINANDVS FRIDERICVS WALTHER
GLOGAVIA - SILESIVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS FRID. WILH. MICHAELIS.

1782

